

Hersiening van die Studente-unie Grondwet

Eerste konsep: belangrikste wysigings

1. Motivering: hoekom word die Studente-unie Grondwet hersien?

Die Studenteraad (SR) het verskeie teenstrydighede en tekortkominge in die Studente-unie Grondwet (SUG) geïdentifiseer. Verder is die dokument oor die algemeen verouderd, moeilik om te lees en in baie gevalle onduidelik. Dus het die SR besluit om 'n onafhanklike proses van stapel stuur om die SUG volledig te hersien.

Só 'n proses bied egter die geleentheid om meer te bereik as om net foute reg te stel. Dit is ook 'n geleentheid vir studente om beleid daar te stel wat relevant en bruikbaar is, en wat wesenlik tot ons voordeel strek. Onder andere kan dit 'n meer effektiewe, relevante en verantwoordbare verteenwoordigingstruktuur verseker.

2. Proses

Die Studenteraad het die taak om die SUG te hersien aan Innes Barnardt, Voorsitter van die SR se Beleidseenheid, toegewys. Hy het in 2010 reeds 'n onafhanklike taakspan saamgestel om na die dokument te kyk en breë voorstelle vir wysigings gemaak. In 2011 is 'n hersieningskomitee, bestaande uit ander studente (maar geen SR-lede nie) en 'n professor in die Staatsreg, saamgestel om 'n eerste konsep saam te stel na aanleiding van die oorspronklike wysigingsvoorstelle.

'n Derde span sal binnekort saamgestel word om uit 'n tegniese oogpunt na die dokument te kyk en ook om enige addisionele voorstelle by te werk in 'n tweede konsep. Oor die volgende paar maande is die doelwit om wyd onder studente en alle ander belangegroepes te konsulteer rakende die voorgestelde konsep. Daar word in Augustus tydens die SR-verkieping oor die finale weergawe van die dokument gestem.

3. Belangrikste wysigings in die eerste konsep

Hierdie beskrywing en motivering van 'n aantal van die wysigings wat aan die dokument gemaak is, is nie bedoel om te dien as 'n volledige uiteensetting van al die wysigings nie. Dit moet saam met die eerste konsep geraadpleeg word om 'n voldoende geheelbeeld te kry van die wysigings wat voorgestel word.

Uitleg en struktuur Die uitleg en struktuur is gewysig om die dokument makliker leesbaar en meer toeganklik te maak. Later sal daar verder spesifiek na die uitleg gekyk word.

Voorrede 'n Ingrypend vereenvoudigde voorrede word voorgestel. Die gevoel was dat die lang lys waardes in die voorrede van die SUG nie regtig enigiets tot die dokument bydra nie. Die Handves van Studenteregte is ook 'n meer kragtige meganisme om daardie waardes te verskans. Daar is steeds 'n erkenning van studente se verantwoordelikheid om aan die demokratiese strukture wat hierdie Grondwet daarstel, deel te neem.

Naam (hoofstuk 1) Daar is besluit dat die dokument eerder die "Studentegrondwet" (SG) behoort te heet. Eerstens is dit is meer toeganklik, omdat baie min studente weet waarna die "studente-unie" verwys en die begrip eintlik al in onbruik verval het. Daar is steeds 'n subartikel (art 2(2)) wat bepaal dat enige ander dokumente wat na die Studente-unie Grondwet verwys, na hierdie dokument verwys.

Handves van Studenteregte (hoofstuk 2) 'n Basiese Handves van Studenteregte word voorgestel. Die doel met die handves is om die Grondwet meer bruikbaar en 'n kragtiger dokument vir gewone studente te maak. Verder gee dit struktuur aan die res van die Grondwet. Dit lê ook die verantwoordelikheid op studente-leierskapstrukture om hierdie regte te beskerm en bevorder, en skep dus tot 'n mate 'n grondwetlike mandaat vir studente-leierskapstrukture aan die Universiteit. Die Handves is onderhewig aan universiteitsregulasies (sien art 16(1) en die voorrede), en baie van die regte wat daarin verskans is, is in lyn met die Universiteit se waardes soos wat dit in verskeie strategiese beleidsdokumente vervat is.

Samestelling van die Studenteraad (artikel 20) Ná 'n lang konsultasieproses met die Studenteraad en 'n oudit van die Studenteraad se verteenwoordigingsverantwoordelikhede, word daar voorgestel dat die SR met een lid verklein behoort te word tot 15 lede. Dit is in lyn met die oorspronklike voorgestelde wysigings waarin bevind is dat 'n kleiner SR meer soepel sal wees. Dit is ook in lyn met die idee dat die SR self meer verteenwoordigende funksies behoort te verrig, terwyl SR-bestuurders aangestel behoort te word om organisatoriese funksies te behartig.

Termyn van die SR (artikel 21) Die ampstermyn van die SR werk nie tans baie effektief nie. Eerstens gaan bykans die helfte van die jaar vir SR-lede verlore weens die uitgerekte verkiesingstyd en die feit dat die SR nie voldoende kans kry om te beplan voor hul termyn begin nie. Dan is daar ook 'n ernstige tekort aan kontinuïteit tussen opeenvolgende Studenterade, en 'n mate van oorvleueling sou baie help om dit te verbeter. Verder, soos die verkiesings tans werk is daar nie die geleentheid vir studente wat vir Huiskomitee (HK) of Prim gestaan het, om dan vir SR te staan indien hulle nie verkies word nie, en so gaan 'n hele aantal potensiële SR-lede verlore. Daar word dus voorgestel dat die SR se termyn eers op 1 November begin (om saam te val met die November eksamens), maar dat die verkiesings steeds in die derde kwartaal (ná HK- en Primverkiesings) plaasvind. Dit sal vir die SR ten minste ses weke gee om behoorlik vir die komende jaar te beplan, bestuurders en komitees aan te stel, en te leer by die SR-lede wat steeds hul amp beklee.

Kernfunksies (artikel 22) In die vorige SUG is daar geen onderskeid getref tussen die SR se belangrikste funksies en die ander verpligte funksies wat daaruit vloei nie. Hierdie artikel tref daardie onderskeid, en die verpligte portefeuljes, ander pligte en ander bevoegdhede gee uiting aan hierdie kernfunksies.

Verpligte portefeuljes (artikel 23) Die noodsaaklikheid van die bestaan van meeste van hierdie portefeuljes is in die vorige SUG geïmpliseer. Nou word 'n aparte artikel daaraan gewy en is daar ook 'n beskrywing van die rol van hierdie ampsdraers. Twee nuwe portefeuljes word bygevoeg, naamlik dié van beleidsamptenaar en kommunikasie-amptenaar, wat in lyn is met die kernfunksies onder artikel 22.

SR-bestuurders (artikel 30) Een van die belangrike veranderinge wat gedurende die proses na vore gekom het is dat daar 'n groter skeiding moet wees tussen die SR se verteenwoordigings- en organisatoriese funksies. Hierdie artikel maak spesifiek daarvoor voorsiening dat die Studenteraad bestuurders aanstel om hoofsaaklik organisatoriese portefeuljes te bedryf sodat die SR-lede op verteenwoordiging kan fokus.

Uitvoerende Komitee van die Studenteraad (afdeling 3.4) Eerstens is die samestelling van die Uitvoerende Komitee effens gewysig sodat die sekretaris van die SR op die UK moet dien. Verder is die beskrywing van die UK se pligte en bevoegdhede uitgebrei, en die teenwig dat die hele SR sekere UK-besluite moet goedkeur, is versterk.

Dissiplinêre prosedure (afdeling 3.6) Die samestelling van die dissiplinêre komitee, en die prosedure wat gevolg moet word indien 'n Studenteraadslid hom of haarself aan wangedrag skuldig maak, bly dieselfde. Wat wel verander is dat die dissiplinêre komitee nie meer 'n Studenteraadslid van sy of haar pligte kan onthef nie.

Evaluering (afdeling 3.7) Die evalueringsproses bly dieselfde (die tydsraamwerk word aangepas by die nuwe SR-termyn) maar die samestelling van die evalueringspaneel is gewysig. In plaas daarvan dat die SR twee persone tot die paneel kan nomineer, kan hulle slegs een nomineer. Verder word die Speaker van Studenteparlement 'n lid van die paneel, sowel as nog 'n persoon op 'n lukrake wyse uit Studenteparlement aangewys. Dit versterk eerstens die Studenteraad se verantwoordbaarheid teenoor Studenteparlement en tweedens sal dit meebring dat iemand van buite die SR se strukture en direkte omgewing op die paneel dien.

Studenteparlement (hoofstuk 4) Studenteparlement se bevoegdhede word versterk, onder andere sal Studenteparlement mosies van wantroue in SR-lede kan instel (onderhewig aan appèl na die Studentehof) en 'n breë lys van prioriteite kan bepaal waaraan die SR in hul beplanning en begroting moet voldoen. Hierdie bevoegdhede is onderhewig daaraan dat Studenteparlement haar eie Grondwet aanvaar, wat deur die Studentehof geratifiseer moet word.

Die ex officio-liggame (hoofstukke 6-10) Hierdie hoofstukke handel oor die Primkomitee, Verenigingsraad, Akademiese Belangeraad, Tygerberg Studenteraad en Militêre Akademie Studenteraad. Eerstens het elkeen nou 'n grondwetlike mandaat wat hierdie liggame aan die Handves van Studenteregte verbind. Verder word die Studenteraad se bevoegdheid om hierdie liggame se eie grondwette en regulasies terug te verwys beperk na twee gronde, en is so 'n besluit ook onderhewig gestel aan appèl na die Studentehof.

Studentemedia (hoofstuk 11) Die afdeling oor studentemedia is vereenvoudig. Die bepalings rondom die oorsig van die Matie is uitgeskuif na 'n aparte reglement, en 'n nuwe bepaling is ingesluit om te verseker dat alle kampuspublikasies onderhewig is aan 'n reglement of 'n eie Grondwet, en dat daar voorsiening gemaak moet word vir die oorsig daarvan.

Verkiesings (hoofstuk 12) Sekere kernaspekte van die algemene SR-verkiesing word onder hierdie hoofstuk vasgestel, terwyl die meer gedetailleerde bepalings rakende die SR-verkiesing nou in 'n skedule vervat is. Dit maak die Grondwet self korter en makliker om te lees, en tref 'n onderskeid tussen die bepalings wat spesifiek handel oor die SR-verkiesing en ander verkiesings wat deur die Grondwet gereël word.

Verpligte referendum (artikel 103) Die nuwe Grondwet sal elke vyf jaar onder referendum kom, waartydens alle studente sal kan stem vir die Grondwet om hersien te word.

Studentehof Daar word tans aan 'n nuwe konsep vir die hoofstuk oor die Studentehof gewerk, wat by die tweede konsep ingesluit sal word.

Weglatings Die volgende is van die belangrikste bepalings wat weggelaat is. Dit is weglatings is om verskeie redes gemaak, maar in die meeste gevalle omdat die bepalings onnodig of irrelevant geword het, of omdat dit nou op 'n ander wyse in die nuwe konsep verseker word.

- Die verpligting op die SR om die mening van sekere liggame in te win onder art 9(1)(d)-(h) van die (ou) SUG. Eerstens is dit onduidelik na watter gevalle hierdie bepalings verwys, en tweedens dien die *ex officio* SR-lede op die SR deels om te verseker dat die mening van hul onderskeie liggame die SR bereik.
- Toewysing van pligte onder art 9(3) van die ou SUG. Die SR moet nou aan die begin van hul termyn 'n dokument beskikbaar stel wat aandui watter SR-lede vir watter funksies verantwoordelik is.
- Daar is weggedoen met die SR se beleidseenheid. Die konsensus was dat die SR makliker en meer effektief beleidskwessies kan aanspreek deur spesifieke kwessies aan spesifieke groepe of taakspanne te delegeer. Daar word steeds ruim (eintlik heelwat meer as onder die ou SUG) voorsiening gemaak vir beleid en die SR se verantwoordelikheid rondom beleid in die eerste konsep.
- Die detailbepalings oor die Primkomitee is weggelaat om daardie hoofstuk in lyn te bring met die ander hoofstukke wat handel oor *ex officio*-liggame en om vir die Primkomitee die ruimte te gee om daardie reëlins in hul eie Grondwet vas te stel.